جانباز یعقوب ملکی در گفت‌وگو با «جوان» به تشریح مرحله اول عملیات الی‌بیت‌المقدس می‌پردازد

آزادسازی خرمشهر را با روحیه پیروزی در فتح‌المبین شروع کردیم

احمد محمدتبریزی

مرحله اول عملیات الی‌بیت‌المقدس با فاصله کوتاهی از عملیات بزرگ و موفقیت‌آمیز فتح‌المبین انجام شد. رزمندگان در عملیات فتح‌المبین توانستند ۲۵۰۰ کیلومتر از خاک ایران را از دست دشمن متجاوز آزاد کنند و این موفقیت بزرگ زمینه‌ساز انجام یک عملیات بزرگ دیگر شد. عملیاتی که دست دشمن را از خرمشهر کوتاه و شهر را برای همیشه آزاد کرد. یعقوب بلوکی فروردین سال ۱۳۶۱ به جبهه اعزام شد و بلافاصله در عملیات فتح‌المبین شرکت کرد و شاهد پیروزی‌های رزمندگان در این عملیات بود. بلوکی ۱۰ اردیبهشت ماه در مرحله اول عملیات الی‌بیت‌المقدس نیز شرکت کرد و در همین عملیات جانباز شد. این جانباز دفاع مقدس در گفت‌وگو با «جوان» به تشریح عملیات فتح‌المبین و مرحله اول عملیات الی‌بیت‌المقدس می‌پردازد که در ادامه می‌خوانید.

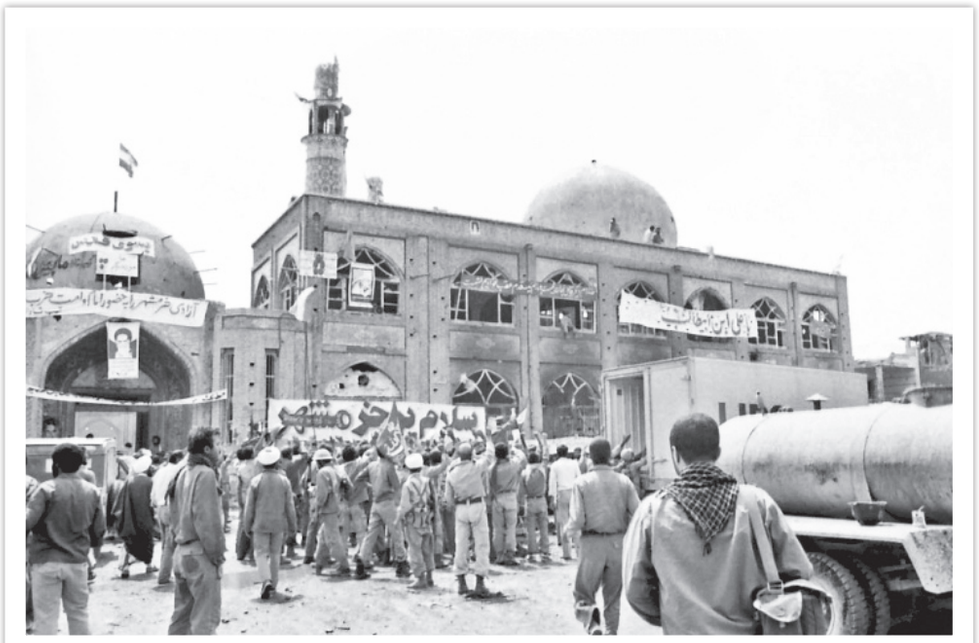

فاصله زمانی دو عملیات فتح‌المبین و الی‌بیت‌المقدس زیاد نیست. وضعیت جبهه‌ها قبل از آزادسازی خرمشهر چگونه بود؟

من ۱۰ فروردین سال ۱۳۶۱ به جبهه اعزام شدم. آن زمان عراقی‌ها تا ۱۰ کیلومتری اهواز آمده و از شمال خوزستان تا پشت کرخه نور مستقر شده بودند. آن زمان تعداد نیروهایمان خیلی زیاد نبود و اگر عراقی‌ها از رودخانه کرخه عبور می‌کردند و سمت اندیمشک می‌آمدند جاده اهواز - اندیمشک بسته می‌شد که کار را خیلی دشوار می‌کرد. این خواست خدا بود بعثی‌ها از ترس‌شان از پل عبور نکنند. فرماندهان سپاه سوم عراق در خاطراتشان نوشته‌اند به نیروهای اطلاعاتی‌شان گفته‌اند منطقه را بازدید کنید و نیروهای اطلاعاتی پس از بازدید منطقه گفته بودند کسی در منطقه نیست و می‌توانیم نیروهایمان را آنجا بفرستیم. فرمانده عراقی گفته بود ایرانی‌ها زرنگ هستند و می‌خواهند ما را زمینگیر کنند. ممکن است ما به آن سمت رودخانه و اندیمشک برویم ایرانی‌ها یکدفعه ما را غافلگیر کنند و تمام امکاناتمان را بگیرند. این ترس را خدا در دلشان انداخته بود. اگر می‌آمدند و جاده اهواز - اندیمشک را می‌گرفتند ما دیگر از سمت پلدختر نمی‌توانستیم نیروهایمان را منتقل کنیم. بعدها خودشان فهمیدند که اگر آن سمت می‌رفتند دزفول، اندیمشک و پادگان دوکوهه را می‌گرفتند و از شمال خوزستان به سمت اهواز حرکت می‌کردند. حتی نیروهای اطلاعات عملیاتشان آمده و در اندیمشک و دزفول گشته بودند و زمانی که فرمانده سپاه سوم عراق گفته بود هیچ کس در شهر نیست فرمانده از این موضوع ترسیده بود. عملیات فتح‌المبین اوایل فروردین ۱۳۶۱ شروع شد و ۱۰ روز به طول انجامید. به لطف خدا با این عملیات عراقی‌ها از شمال خوزستان تا نزدیکی مرز عقب رفتند. ۲۵۰۰ کیلومتر زمین و سایت‌های ۴ و ۵ آزاد شد. عراقی‌ها از دهلران و موسیان تا دشت عباس عقب رفتند و حدود ۱۵ هزار عراقی در فتح‌المبین اسیر گرفتیم.

یکی از دلایل کوتاه بودن فاصله زمانی عملیات الی‌بیت‌المقدس پس از موفقیت فتح‌المبین این بود که فرماندهان نمی‌خواستند اجازه بازسازی به ارتش عراق بدهند؟

بله، ممکن بود عراق نیروهایش را تقویت کند. ممکن بود دست فرماندهان را بخوانند آن وقت غافلگیری‌شان سخت‌تر می‌شد. عملیات فتح‌المبین خیلی عجیب بود. فرماندهان به این نتیجه رسیدند که فرصت به دشمن ندهند و سریع‌السیر عملیات بعدی را طرح‌ریزی کردند و قرارگاه کربلا طرح عملیات بیت‌المقدس را ریخت. در این عملیات تیپ و یگان‌های سپاه رشد کردند. چهار قرارگاه قدس، نصر، فتح و کربلا در این عملیات حضور داشتند. من از استان زنجان اعزام شده بودم و دو گردان به فرماندهی شهید حاجی میرزاعلی رستم‌خانی به منطقه رفتیم. دوره‌های مختلف را در امیدیه گذراندیم و در دارخوین مستقر شدیم. دو هفته در منطقه آموزش‌های مختلف را طی کردیم. قرار شد عملیات ۱۰ اردیبهشت ۶۱ ساعت ۱۰ شب انجام شود. از دارخوین به سمت رودخانه کارون رفتیم و شاهد امدادهای غیبی بودیم. آن شب عراقی‌ها پشت کارون سنگر زده بودند و با عملیات رزمندگان کاملاً غافلگیر شدند. عراقی‌ها به دلیل غافلگیری تا خط سوم‌شان نتوانستند خوب بجنگند و از آن منطقه آنها را تا جاده اهواز - خرمشهر عقب زدیم. از شمال اهواز یگان‌های بالادست و شهید احمد کاظمی با لشکر هفت نجف آمدند. شهید کاظمی به دلیل تجربه و دانش فرماندهی‌اش از سمت شمال به سمت جاده بصره - خرمشهر رفت و آنجا را گرفت که کار فوق‌العاده‌ای انجام داد. حاج‌احمد کاظمی جاده اصلی دشمن که به خرمشهر نیرو می‌آورد را بست و نیروهای عراقی خرمشهر نتوانستند برگردند و به عراق بروند و رزمندگان نیروهایی که از عراق به سمت خرمشهر می‌آمدند را اسیر کردند. مرحله اول عملیات با موفقیت انجام شد. من در جاده اهواز - خرمشهر زخمی شدم و به عقب آمدم و دیگر در مراحل بعدی عملیات حضور نداشتم. در مراحل دوم، سوم و چهارم یگان‌ها عمل کردند و به لطف خدا خرمشهر آزاد شد. من از قول فرماندهان ادامه عملیات را شنیدم و اولین یگانی که وارد خرمشهر شد یگان حاج‌احمد کاظمی بود. امام درباره آزادسازی خرمشهر گفت که خدا خرمشهر را آزاد کرد و همین‌طور هم شد. در این عملیات حدود ۱۹ هزار اسیر و امکانات خوبی از دشمن غنیمت گرفتیم و بعد از عملیات یگان‌های سپاه از تیپ به لشکر ارتقا پیدا کردند.

گویا جرقه تشکیل یگان توپخانه و زرهی سپاه از عملیات فتح‌المبین زده شد؟

در فتح‌المبین مناطق زیادی از دشمن گرفته شد و بعدها وقتی به این مناطق می‌رفتیم و می‌آمدیم و با دوستان تحلیل می‌کردیم می‌گفتیم یعنی به فاصله ۱۰ روز این مناطق را آزاد کردیم؟! برای خودمان هم خیلی عجیب بود. در عملیات فتح‌المبین یگان توپخانه سپاه تشکیل شد. حاج‌احمد متوسلیان فرمانده تیپ حضرت رسول(ص) بود و به دو گردان گفته بود از پشت به عراقی‌ها بزنید. حاج‌احمد گفته بود یک رودخانه خشک در ارتفاعات ساندویچی قرار دارد که شنزار است و دو گردان آنجا بروند که در مسیر شهید محسن وزوایی به شک می‌افتد که به کدام مسیر بروند. شهید وزوایی می‌گوید باید اینجا دو رکعت نماز بخوانم تا راهگشایمان باشد. دو رکعت نماز را می‌خواند و مسیر را انتخاب می‌کنند. حاج‌احمد گفته بود با خودتان موکت و پتو ببرید و در رودخانه خشک بیندازید تا سنگر کمین عراق که در نزدیکی قرار داشت متوجه صدای پایتان نشود. این دو گردان از آن محور رد و موفق می‌شوند توپخانه عراق با ۱۷۰ توپ را بگیرند. اولین هسته توپخانه سپاه همان‌جا شکل گرفت. یکی از فرماندهان عراقی در خاطراتش می‌نویسد وقتی نیروهای ایرانی توپخانه را گرفتند فرمانده توپخانه عراقی به خط نیروهایشان بیسیم می‌زند و می‌گوید نیروهای ایرانی توپخانه را گرفتند. توپخانه معمولاً حدود ۱۰ کیلومتر عقب‌تر از یگان‌های عملیات مستقر می‌شود تا نیروها را پوشش دهد. وقتی فرماندهان خط متوجه می‌شوند نیروهای ایرانی توپخانه را گرفته‌اند خط را رها می‌کنند. همین باعث می‌شود رزمندگان با موفقیت عملیات فتح‌المبین را انجام دهند. وقتی فرمانده عراقی می‌بیند رزمندگان توپخانه را گرفته‌اند دیگر توان مقاومت دشمن از بین می‌رود. شهید شفیع‌زاده همان‌جا توپخانه سپاه را تشکیل داد و با تانک‌های غنیمتی عراق یگان زرهی سپاه شکل گرفت.

> فتح‌المبین اولین عملیاتی بود که ۲۵۰۰ کیلومتر از خاکمان را از دشمن گرفتیم و عراقی‌ها را تا لب مرز بردیم. این موفقیت مهم و بزرگی بود. به لحاظ روحی و روانی رزمندگان به دلیل موفقیت‌های به دست آمده در بالاترین حد قرار داشتند. عملیات فتح‌المبین باعث خوشحالی زیادی در بین رزمندگان شد و روحیه‌شان را بالا برد

با توجه به موفقیت عملیات فتح‌المبین وضعیت جبهه‌هایمان پیش از شروع مرحله اول عملیات الی‌بیت‌المقدس و روحیه رزمندگان چطور بود؟

وضعیت رزمندگان از نظر روحی و روانی عالی بود. وحدت خوبی بین رزمندگان، ارتش و سپاه برقرار بود و این وحدت، روحیه رزمندگان را در جبهه‌ها بالا می‌برد. بالا بودن روحیه باعث می‌شد در عملیات‌ها پیشرفت داشته باشیم. جز چند عملیات معمولاً رزمندگان قبل از شروع عملیات‌ها از روحیه خوبی برخوردار بودند. فتح‌المبین اولین عملیاتی بود که ۲۵۰۰ کیلومتر از خاکمان را از دشمن گرفتیم و عراقی‌ها را تا لب مرز بردیم. این موفقیت مهم و بزرگی بود. به لحاظ روحی و روانی رزمندگان به دلیل موفقیت‌های به دست آمده در بالاترین حد قرار داشتند. عملیات فتح‌المبین باعث خوشحالی زیادی در بین رزمندگان شد و روحیه‌شان را بالا برد. قبل از انجام عملیات فتح‌المبین بین فرماندهان برای انجام عملیات شک و شبهه ایجاد شد و مطمئن نبودند در این عملیات موفق خواهیم شد یا خیر. آقای رضایی از اهواز به جماران می‌رود تا از حضرت امام کسب تکلیف کند. امام قرآن را که باز می‌کند سوره فتح می‌آید و آنجا تصمیم می‌گیرند عملیات را انجام دهند. نام عملیات هم از سوره فتح که امام باز کرده بود آمد.

آیا در مرحله اول عملیات الی‌بیت‌المقدس فکر می‌کردید عملیات در نهایت منجر به آزادسازی خرمشهر شود؟

وقتی یک عملیات شروع می‌شود در مرحله اول فاصله زیادی تا رسیدن به نقطه اصلی وجود دارد و نمی‌توان پیش‌بینی کرد نتیجه عملیات چه خواهد شد. هدف فرماندهان و رزمندگان از انجام عملیات، آزادسازی خرمشهر بود و گفتیم تا آنجا که می‌توانیم می‌رویم و اگر خدا یاری‌مان کرد خرمشهر را از دست دشمن آزاد می‌کنیم. ما پیش می‌رفتیم تا به نتیجه مدنظر برسیم. ما در همان مرحله اول جاده اهواز - خرمشهر را از عراقی‌ها گرفتیم و عراق پاتک زد و ما از جاده کنار کشیدیم و عقب‌تر مستقر شدیم. وقتی مرحله اول یک عملیات بزرگ انجام می‌شود ما هم تلفات می‌دهیم و یگان‌ها باید برای مراحل بعدی دوباره سازماندهی شوند. همین باعث می‌شود تا عملیات مرحله به مرحله انجام شود. اگر یگان‌ها بیشتر بود شاید می‌شد در یک مرحله عملیات را انجام داد ولی بیت‌المقدس ۱۰ اردیبهشت شروع شد و تا ۳ خرداد که به آزادسازی خرمشهر انجامید طول کشید. بیش از ۲۰ روز زمان برد. در کل عملیات و در تمامی مراحل هدفمان آزادسازی خرمشهر بود که با کمک خدا سرانجام این هدف محقق شد.

شما در بیمارستان خبر آزادسازی خرمشهر را شنیدید؟

آن زمان بنیاد شهید به هر جانباز یک رادیو داده بود تا حوصله‌شان سر نرود. من ترکش به پایم خورده و پایم از دو جا شکسته بود و در بیمارستان بستری بودم. وقتی خرمشهر آزاد شد شور و هیجان عجیبی در بیمارستان حاکم بود. من تا کمر در گچ بودم و حین بریدن گچ توسط دکتر فریاد تکبیر در بیمارستان پخش شد. رادیو را روشن کردم و فهمیدم گوینده خبر با هیجان خاصی خبر از آزادسازی خرمشهر می‌دهد. ولوله عجیبی در بیمارستان به راه افتاد و همه خوشحال بودند و شیرینی پخش می‌کردند. شور و حالی وصف‌نشدنی به همه دست داده بود. مردم هم در کوچه و خیابان به شادی می‌پرداختند.

گزارش

گزارش «جوان» از ارائه کتب حوزه دفاع‌مقدس در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران

امسال مصلای تهران بوی جبهه می‌دهد

غلامحسین بهبودی

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در حالی سی‌ودومین دوره برگزاری‌اش را سپری می‌کند که در این دوره، حضور ناشران و کتاب‌های مربوط به حوزه دفاع‌مقدس پررنگ و تأثیرگذار به نظر می‌رسد. به گزارش «جوان» پس از غیبتی دو ساله به دلیل برگزاری نمایشگاه کتاب در شهر آفتاب، این روزها باز مصلای تهران شاهد رفت‌وآمد مردمی است که از گوشه و کنار پایتخت و حتی سراسر کشور، خود را به بزرگ‌ترین جشن کتاب کشورمان «نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران» می‌رسانند. با هم نگاهی به عرضه کتاب‌های دفاع مقدسی در این نمایشگاه می‌اندازیم.

در سی‌ودومین دوره نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران کتاب‌های چاپ اولی با موضوع دفاع‌مقدس نمود ویژه‌ای دارند. به عنوان نمونه غرفه انتشارات سوره‌مهر که از مطرح‌ترین انتشاراتی‌ها در این حوزه است، با ۱۷۰ عنوان کتاب تازه نشر یافته، توجه علاقه‌مندان را به خود جلب کرده است. همچنین مرتضی سرهنگی مدیر دفتر ادبیات و هنر مقاومت حوزه هنری نیز از حضور پررنگ نویسندگان زن در این نمایشگاه خبر داده است. گلستان جعفریان، بهناز ضرابی‌زاده و مهناز فتاحی از نویسندگان مطرحی هستند که امسال علاوه بر عرضه کتاب‌هایشان در غرفه سوره‌مهر، خود نیز در نمایشگاه حضور می‌یابند و با علاقه‌مندان به گفت‌وگو می‌پردازند.

انتشارات فاتحان هم که از باسابقه‌های نشر در حوزه دفاع‌مقدس است، امسال با ۹۶ عنوان کتاب در زمینه تاریخ شفاهی دفاع مقدس و رمان و داستان و همچنین ۱۲ عنوان اثر جدید داستانی درباره شهیدان ورزشکار، حضور فعالی در سی‌ودومین دوره نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران دارد.

نشر «یا زهرا» هم که یکی از اولین غرفه‌ها در سالن نمایشگاه را به خود اختصاص داده، برای امسال کتاب‌هایی نظیر «عبور از اروند»، «زیر تیغ»، «پدر اسماعیل»، «من و عباس بابایی» و «او یک ملت بود» را به معرض فروش گذاشته است. این انتشاراتی نیز شش عنوان کتاب تازه نشر یافته را برای اولین بار در غرفه خود در معرض دید عموم قرار داده است.

اما یکی از انتشاراتی‌هایی که امسال تحول اساسی در حوزه نشر کتاب داشته غرفه «موزه انقلاب اسلامی و دفاع مقدس» است که ۹۰ اثر را به نمایشگاه آورده است. جالب است از این میزان ۷۰ عنوان کتاب برای اولین بار عرضه شده‌اند. غرفه «شهدای نیروی زمینی سپاه» هم که سال گذشته برای اولین بار در نمایشگاه بین‌المللی کتاب حضور یافته بود، امسال برای دومین سال پیاپی غرفه خود را دایر و آثاری چون «راه ستاره‌ها» و «فانوس‌های معابر» را منتشر کرده است. کتاب «تجاوزی که آغاز شد» از کتاب‌های مطرح این انتشاراتی است که روایت اسرای عراقی را از جنگ تحمیلی دربردارد.

انتشارات «شهید کاظمی» با ۳۰۰ عنوان کتاب حضور یافته است که ۳۵ عنوان از این کتاب‌ها برای نخستین مرتبه عرضه می‌شوند.

> انتشارات فاتحان که از باسابقه‌های نشر در حوزه دفاع‌مقدس است، امسال با ۹۶ عنوان کتاب در زمینه تاریخ شفاهی دفاع مقدس و رمان و داستان و همچنین ۱۲ عنوان اثر جدید داستانی درباره شهیدان ورزشکار، حضور فعالی در سی‌ودومین دوره نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران دارد

نشر «صریر» نیز عرصه‌ای را فراهم کرده است تا محصولات مکتوب کنگره شهدای ۳۱ استان کشور در نمایشگاه کتاب عرضه شود. «آب هرگز نمی‌میرد»، «فقط غلام‌حسین باش» و «غواص‌ها بوی نعناع می‌دهند» از جمله آثاری هستند که فعالان در نشر صریر مطالعه آن را به مخاطبان خود پیشنهاد داده‌اند.

نشر «شهید ابراهیم هادی» هم که چند سالی می‌شود آغاز به کار کرده و در همین فرصت اندک طرفداران پرشوری از جوانان را به خود اختصاص داده است، امسال حضور پررنگی در نمایشگاه دارد و بازدیدکنندگان عمدتاً جوان را به سوی خود جلب می‌کند. «سلام بر ابراهیم یک و دو» از جمله کتاب‌هایی است که گروه فرهنگی شهید ابراهیم هادی منتشر کرده و تاکنون بارها به چاپ رسیده است.

انتشارات «سوره سبز» با ۲۵۰ عنوان کتاب با تمرکز بر نقش ارتش در جنگ تحمیلی در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران حضور یافته است. انتشارات «دارخوین» نیز با ۳۶۰ عنوان کتاب به نمایشگاه آمده است. کتاب‌هایی پیرامون شهدای شاخص اطلاعات، شهدای فاطمیون و مدافع حرم از جمله آثاری هستند که توسط انتشارات دارخوین به چاپ رسیده است. آزادگان دوران دفاع‌مقدس نیز در سی‌ودومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب دفاع مقدس نقش دارند. انتشارات تخصصی آنها با عنوان «پیام آزادگان» قرار است در طول برگزاری نمایشگاه از چند اثر خود رونمایی کند.

جدول

طراح: علیرضا سجادی فر ■ شماره ۵۶۴۱

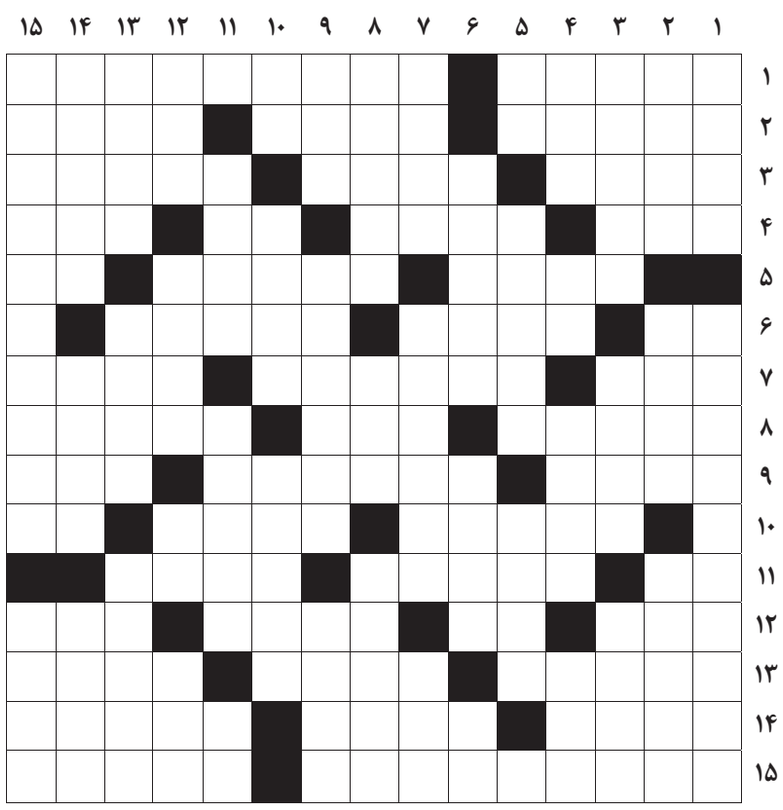

از راست به چپ

■ ۱- رسانه‌ای ماندگار - متلاشی شدن ■ ۲- بیزار - از القاب امام علی(ع) - روشنی ■ ۳- پرخور - ساعی - سرگذشت پیشینیان ■ ۴- شهری در فرانسه - زندگی - «از» عربی - نوعی یقه ■ ۵- قلعه و حصار - دلیری - حرف انتخاب ■ ۶- صدای درشت - ضدحمله - خداحافظی ■ ۷- صدای مهیب - از واجبات نماز - تیری که با کمان انداخته شود ■ ۸- اعشاری - مسیر - چهارباغ فرهنگستان ■ ۹- هدف تیر - گیاهی از تیره آلاله دارای گل‌های زرد و سرخ - تنه درخت ■ ۱۰- روغن مردگان - لهجه - رود آرام ■ ۱۱- آب‌بند - زمزمه‌کننده - صاحب و دارنده ■ ۱۲- پول سابق ایتالیا - برجستگی لاستیک - آخری، بازپسین - سنگسار کردن ■ ۱۳- مساوی - پوشاک سر - رود بزرگ فرانسه ■ ۱۴- نوردهنده - حرف و سخن بریده بریده - شترمرغ امریکایی ■ ۱۵- آخرین پادشاه ساسانی - عطا و کرم

از بالا به پایین

■ ۱- داستان ادبی - وزنه‌بردار سنگین وزن و طلایی کشورمان در المپیک لندن ■ ۲- غده‌ای در چشم - داروی روی زخم - خالق الیور تویست و دیوید کاپرفیلد ■ ۳- از گیاهان دارویی - نانخورش - برگه دریافت ■ ۴- سال آذری - بالای انگلیسی - حمله - ساز کلیسا ■ ۵- موی مجعد - دزد راهزن - نام گازی است ■ ۶- از بزرگ‌ترین شهرهای ژاپن - برادر سلم و تور - کلاف الف ■ ۷- مفهوم سخن - خبره در کار - ناخن خشک ■ ۸- واحد اندازه‌گیری زمین لرزه - خاک سفید - بندری در سوئد ■ ۹- کتاب هندوان - مرغ سحرخوان - بانو و خاتون ■ ۱۰- لبریز - رویه معمول - روزانه ■ ۱۱- رعد - فراوان - پوزه ■ ۱۲- زمستان - دالانه - سست و وارفته - واحد شمارش مو ■ ۱۳- قدرت و توان - ناهنجاری کروموزومی - واحد پول کشور سوئد ■ ۱۴- از مشاغل فرهنگی - آشنا و ماهر - سحر ■ ۱۵- مجازاً به معنی تکرار کردن سخنان بیهوده و بی‌معنی است - جوانمردی

جدول سودوکو

ارقام ۱ تا ۹ را طوری قرار دهید که در هر ردیف، ستون و مربع‌های کوچک سه در سه فقط یک بار به کار روند.

۹	۲	۱						
				۶	۷			
	۵		۴			۸	۲	
							۴	
		۷	۶		۲	۵		
۶		۳				۲		
۱	۷							
					۸			۵
			۹	۲			۸	

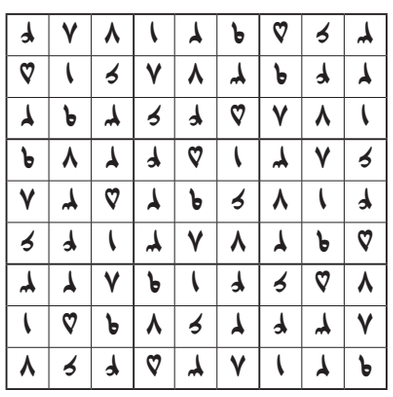

جدول کلمات متقاطع
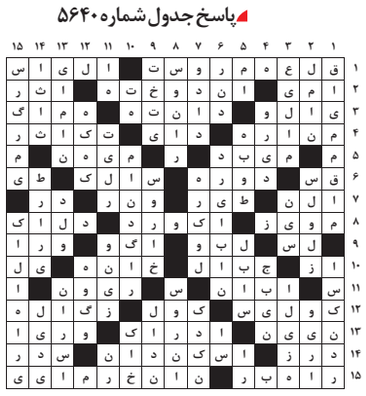
پاسخ جدول شماره ۵۶۴۰